

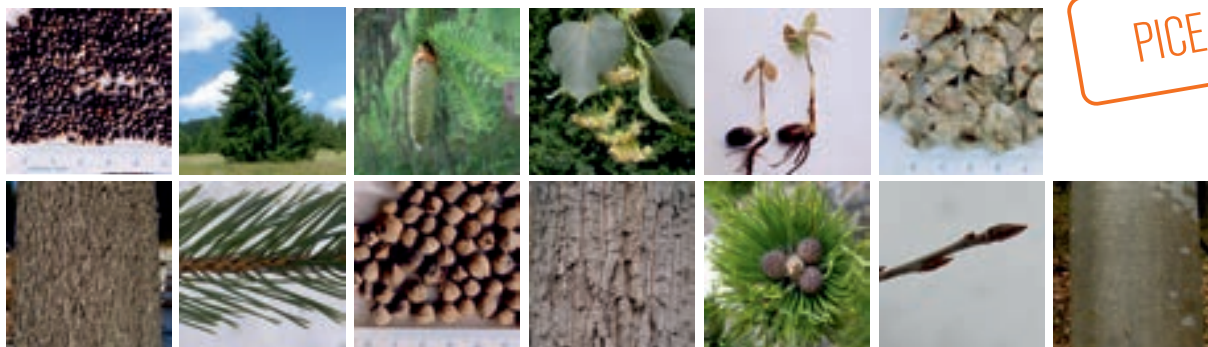
AJ LES MÔŽE BYŤ CHORÝ

1. SMREK

Smrek obyčajný (lat. *Picea abies*) je na Slovensku pôvodná, hospodársky významná lesná drevina. Ide o tiennu až polotiennu drevinu s priebežným priamym kmeňom a pravidelným prาสlenovitým vetvením. Smrek môže dorastať až do výšky 50 m a priemer kmeňa môže dosahovať až 1,5 m. Rovnorodé porasty smreka sa nazývajú smrečiny.

Úloha: Z ponuky obrázkov zakrúžkujte tie, ktoré charakterizujú smrek obyčajný.

PICEA ABIES

2. ŠKODCOVIA SMREKA

Úloha: Vyriešte prešmyčky, v ktorých je pomenované, čo môže škodiť smrečinám na Slovensku.

ŇPPOODVKA

KOŽRÚTLY

EIMISI

ERZV

CHOSU

CHRICAVÍ

3. CHORÝ LES

Všetky vyššie spomenuté príčiny (a aj iné) spôsobujú, že zdravotný stav smrečín nie je dobrý – les vyzerá choro. Ihličie na stromoch žltne, opadáva, strom nerastie, smrečiny menia svoju farbu zo zelenej na hnedú. Vtedy je potrebné zasiahnuť a napadnuté stromy z lesa rýchlo odstraňovať – vyťažiť.

Úloha: Najčastejšie kalamity, ktoré oslabujú zdravotný stav smrečín, sú vetrové a hmyzové kalamity. Z hmyzu škodí smrekom najviac chrobák – lykožrút smrekový. Na obrázkoch sú nakreslené lapák a lapač. Spolu s lesným pedagógom si vysvetlite ich význam a nájdite ich aj v prírode. Z kôry lapáka môžete odobrať časť, na ktorej môžete vidieť vyžieranie chodbičiek v lyku stromov – požerok lykožrúta.

OCHRANA LESA

4. LESNÍCKE OPATRENIA

Lesníci vykonávajú v poškodených smrečinách opatrenia, ako premeny, prebudovy a podsadby, aby zabezpečili rast zdravého a odolného lesa. Bližšie o nich vám povie lesný pedagóg.

10 krokov pre les

Aj vy ako rodina môžete prispieť k tomu, aby príroda, lesy boli zdravé. Aké by mohli byť „kroky“ vašej rodiny pre zachovanie lesov?

ZDRAVÝ LES

AJ LES MÔŽE BYŤ CHORÝ

CIELE LESNEJ VYCHÁDZKY:

- Predstaviť smrek obyčajný ako významnú hospodársku lesnú drevinu.
- Vymenovať škodlivé činitele, ktoré negatívne ovplyvňujú zdravotný stav smrekových porastov.
- Popísať ozdravné opatrenia na zlepšenie stavu smrekových porastov.

KLÚČOVÉ POJMY:

Smrek obyčajný – je to na Slovensku pôvodná, hospodársky významná lesná drevina. Ide o tiennu až polotiennu drevinu s priebežným priamym kmeňom a pravidelným praslenovitým vetvením. Smrek dorastá do výšky 50 m a priemer kmeňa môže dosahovať až 1,5m.

Odumieranie smrečín – stav smrekových porastov, ktorý je charakterizovaný stratou a žltnutím ihlíc v dôsledku viacerých príčin: nepôvodné smrekové porasty, klimatická zmena, stres zo sucha, hmyzové, vetrové kalamity, kyslosť pôdy a iné.

ODPORÚČANÁ ŠTRUKTÚRA LESNEJ VYCHÁDZKY:

Obdobie realizácie: jar, leto, jeseň

Trvanie lesnej vychádzky: individuálne

Cieľová skupina: rodiny s deťmi

Pomôcky: ceruzky, chrobák lykožrúta na ukážku, požerok lykožrúta

Ďalšie doplňujúce aktivity k lesnej vychádzke:

- Osadenie lapača v teréne, kontrola lapáka, ukážky požerku lykožrúta vytvorenie lietajúceho lykožrúta (tvorivá aktivita), sadenie stromčekov, ochrana mladých porastov, aplikácia náterov a sieťok proti ohryzu zverou.

LESNÍCTVO A SMREČINY:

- Smrek je najrozšírenejšia ihličnatá drevina na Slovensku. Na jednej strane je to drevina spoločnosťou vyhľadávaná (drevársky priemysel) na druhej strane zatracovaná (nepôvodné porasty).
- Pretváranie nepôvodných smrekových porastov i smrekových monokultúr je úlohou lesníkov, ktorí vykonávajú v týchto porastoch premeny, prebudovy, podsadby.
- Pri premnožení lykožrúta sú potrebné okamžité zásahy vykonávané lesníkmi na odstránenie napadnutých stromov a osadenie lapákov a lapačov v teréne.
- Z hľadiska stability sú odolnejšie lesy, ktoré sú drevinovo pestrejšie.

Významným škodcom lesných drevín je aj jelenia a srnčia zver, pre ktorú sú časti stromov významnou potravou. Na základe lesníckej hospodárskej evidencie spôsobuje zver najväčšie škody odhryzom vrcholových a bočných výhonkov mladých stromčekov a ohryzom a lúpaním kôry. Takto poškodené a oslabené stromy následne napadajú huby, podkôrný hmyz alebo vyláme silný vietor. V roku 2015 boli škody spôsobené zverou vyčíslené na 826 tis. EUR.